

§ 7**Underlag till budget 2018 med inriktning mot 2019 och 2020**

AMN 2017-0065-01.02

Arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden godkände Underlag för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade justera ärendet omedelbart.

Ärendet

Flera omvärldsfaktorer kommer att påverka nämndens verksamhet och ekonomi under den kommande treårsperioden. Den ökade flyktinginvandringen kommer troligtvis på sikt att leda till en större efterfrågan på sfi och samhällsorientering, men också i förlängningen på grundläggande och gymnasial vuxenutbildning samt insatser inom jobbtorg. I och med rätten till komvux, vilket ökar kravet på kommunerna att erbjuda gymnasial vuxenutbildning, kan kostnaderna på sikt öka. Många av aspiranterna inom jobbtorg har en komplex problematik. En effekt av detta kan bli att behovet av längre och dyrare insatser ökar framöver.

Det finns ett antal utredningar och förslag vars effekter på organisation och ekonomi inte är helt klarlagda. De kan däremot komma att ha påverkan på ekonomin under perioden 2018-2020. Exempel är utredningar om ett vuxencampus, ett ökat fokus på parallellitet mellan studier och arbetsmarknadsinsatser m.m. En uppskattad totalkostnad för de behov som nämnden redovisar i föreliggande ärende uppgår till cirka 41,9 mnkr under 2018.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 23 mars 2017.

Förslag till beslut

Ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S), ledamoten Magnus Runsten m.fl. (MP) samt ledamoten Tina Kratz (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordförande Johanna Sjö m.fl. (M) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Ledamoten Gulan Avci (L) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Ledamoten Johan Fälldin (C) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen till beslut mot varandra. Nämnden beslutade utan omröstning enligt ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S), ledamoten Magnus Runsten m.fl. (MP) samt ledamoten Tina Kratz (V) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordförande Johanna Sjö m.fl. (M) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Förslag till beslut

Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
Att därutöver anföra

Föreliggande ärende förhåller sig till de ekonomiska ramarna och de mål som anges i kommunfullmäktiges budget. Eftersom vi har reserverat oss mot såväl budgeten som verksamhetsplanen för 2016 har vi därför skiljaktig mening även avseende inriktningen i budgetplaneringen för kommande år.

I Stockholm stad uppgår det ekonomiska biståndet till rekordlåga nivåer och sysselsättningen ökar, det är bra. Dock finns också en annan verklighet som speglar en tudelad stad med stora skillnader mellan stadsdelarna. I invandrartäta områden är arbetslösheten hög. 2016 hade Rinkeby-Kista 6,3 procent av befolkningen som var inskrivna hos Arbetsförmedlingen som öppet arbetslösa. Som lägst var arbetslösheten i Norrmalms stadsdelsområde, där andelen var 1,6 procent. Det är tydligt att ett nytt utanförskap växer fram som drabbar i synnerhet utrikesfödda hårt. Likaså är skillnaderna mellan inrikes- och utrikes födda vad gäller sysselsättning stor. Över hälften av samtliga arbetslösa är utrikes födda. Här måste till konkreta verktyg för att man ska kunna gå från utanförskap till delaktighet. Målsättningen är att alla stockholmare ska kunna arbeta och utbilda sig utifrån sina egna förutsättningar. Ett jobb är mer än en lön. Ett jobb är gemenskap, trygghet och frihet. Det ger människor en starkt självkänsla och möjlighet att växa.

Genom jobb får stockholmarna försörjning, men också samhörighet och trygghet, vänner och möjlighet till utveckling och välstånd. Jobben ska också komma fler till del. Fler behöver rustas för det första jobbet, det ska alltid löna sig att ta ett jobb. Alla som kan

arbeta och försörja sig själva måste ges förutsättningar att göra detta utifrån sin egen förmåga. Det saknas dock en aktiv jobbpolitik och viktiga åtgärder för en fungerande integration från den rödgrönsrosa majoriteten, vilket kommer få konsekvenser för de som står allra längst ifrån arbetsmarknaden.

Vuxenutbildningen spelar en viktig roll för människor som står utanför arbetsmarknaden, inte minst har behovet ökat i och med den höga invandringen under de senaste åren. Upphandlingen av vuxenutbildning och SFI i Stockholm från 2016 ger därför ytterligare upphov till stora orosmoln för hur Stockholm framåt kommer att kunna klara av sitt uppdrag att bedriva vuxenutbildning för de stora grupper nyanlända som nu redan väntar. Tillströmningen av nya elever hämmades under stora delar av året och förvaltningen har angett att även framöver kan detta få konsekvenser för antalet studerande.

En fråga som framöver kommer att växa i omfång är nyanländas möjligheter att bedriva studier, ta lämpligt arbete och hitta bostad. Även om det i dagsläget kan verka avlägset för staden att ansvara för de som nu får eller väntar på uppehållstillstånd och skrivs in hos Arbetsförmedlingen så gäller det att lägga grunden för mottagandet. På sikt finns det därför ytterligare skäl att bredda Jobbtorgsstrukturen med särskilt fokus på validering och liknande. Det ställer stora krav på staden och förutsätter en tydlig planering och konkreta åtgärder för att nyanlända snabbt ska komma i arbete och kunna etablera sig i det svenska samhället. Dessvärre saknas en tydlig beredskap från majoriteten, vilket riskerar att många nyanlända istället kommer att bli predestinerade till ett utanförskap i Sverige och i Stockholm.

Vi är också oroad över de uteblivna satsningarna för att förbättra företagsklimatet. Svenskt Näringsliv senaste granskning av det lokala företagsklimatet visar dessvärre på en kraftig försämring för Stockholmsregionen. Stockholm har sjunkit från 48 till plats 96. Det är allvarligt. Under Alliansens tid vid makten i Stockholm så gjorde staden en resa från plats 132 år 2006 till plats 22 år 2014, en förbättring på hela 110 placeringar.

Ett bra företagsklimat är en förutsättning för att människor ska våga investera i att starta och driva företag. Att Stockholm stad tappar stort i företagsmätningar är mycket oroväckande, inte minst nu när vi nu står inför flera utmaningar när det gäller nyanländas etablering på arbetsmarknaden.

Vidare fortsätter majoritetens företagsfientliga politik när man nu vill införa sociala klausuler vid upphandlingar. Att införa så kallade sociala krav i upphandling, innebär att det offentliga ställer krav på att en viss andel av de anställda ska tillhöra en utsatt målgrupp för att företag ska få delta i en upphandling. Det är självklart att Stockholms stad ska säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska prägla upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa.

Sociala krav i upphandlingsförfaranden innebär alltför stora begränsningar i företagens möjligheter att förädla sina produkter och tjänster på bästa sätt. Förslaget stänger därmed ute företag som måste anpassa sig till den verkliga marknadens krav för att överleva. I vissa fall skulle det kunna innebära att företag tvingas säga upp befintlig personal för att möta upphandlingskraven från staden. Ett annat tänkbart scenario är att en utrikesfödd person blir uppsagd för att ge plats åt en annan person från en av stadens definierade svaga grupper. Sociala krav vid upphandling blir då snarare integrationshämmande än främjande.

Vi har med den rödgrönrosa majoriteten sett att prioriteringarna ligger på att försvåra, inte underlätta, för nya företag att verka i Stockholm. Hur majoriteten med ideologisk nit kommunaliserar framstående välfärdsföretag vilket sprider oro bland de som har goda idéer eller vill investera i Stockholm.

Sedan oktober 2014 har den socialdemokratiskt ledda majoriteten fört en ideologisk kommunaliseringspolitik beträffande verksamheter som drivits av enskilda aktörer, 26 verksamheter, allt från vård- och omsorgsboenden till parklekar och sociala verksamheter har övertagits i kommunal regi. På sikt äventyras valfriheten och mångfalden i välfärden, investeringsviljan och stadens ekonomiska hushållning, detta i ett läge när välfärdsbehoven är stora och ständigt växer. Det försvårar inte minst för entreprenörskapet framförallt i de kvinnodominerade branscherna.

Reservation

Ledamoten Gulan Avci (L) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Förslag till beslut

- att återremittera förvaltningens förslag till beslut för att återkomma med förslag till beslut enligt Liberalernas budgetreservation för 2016
- att därutöver anföra

I Liberalernas Stockholm har alla som kan ett jobb att gå till. Egen försörjning är en fråga om självbestämmande och frihet. Tack vare Liberalernas och Alliansens reformer är Stockholm i dag en stad med förhållandevis låg arbetslöshet.

Samtidigt finns grupper som står långt från arbetsmarknaden. Genom att sänka trösklarna till arbetsmarknaden kan dessa personer komma i arbete snabbare. Arbetsmarknadspolitiken är i huvudsak ett statligt ansvar men staden kan göra mycket för att det ska bli enklare för fler att få in en fot på arbetsmarknaden.

Att få människor att gå från bidrag till arbete är alltså nämndens viktigaste uppgift. Då krävs att nämndens verksamheter på ett tydligt sätt hänger ihop med åtgärder för att få ett jobb. Det kan bland annat handla om yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsutbildningar. På statlig nivå krävs initiativ som möjliggör skapandet av enklare jobb.

Arbetet med att skapa fler vägar till arbete och studier för de kvinnor som står långt bort från arbetsmarknaden måste förstärkas. Genom sysselsättning bryts utanförskap och vägar in i samhället öppnas. Jobbtorgen ska ha ett tydligt uppsökande uppdrag riktat mot denna grupp. Arbetsmarknadsnämnden ska undersöka möjligheten att underlätta och premiera kvinnligt entreprenörskap.

Långvarigt beroende av försörjningsstöd leder till utanförskap och påverkar inte minst livschanserna för barn och unga. Att arbeta aktivt för att föra människor från bidrag till jobb är en prioriterad uppgift för nämnden. Jobbtorgens framgångsrika arbete ska fortsätta. I dag finns det riktlinjer för när och med vilket belopp ekonomiskt bistånd ska beviljas, men det finns inget sammanhållet program för stadens arbetsmarknadsinsatser som systematiskt och nämndövergripande beskriver stadens strategier för att i samverkan med andra aktörer få människor att gå från bidrag till egen försörjning. Arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att i samråd med berörda nämnder ta fram ett sådant program.

Det har aldrig varit viktigare att ha bra lärare i vuxenutbildningen och inom SFI. Möjligheten att göra karriär inom läraryrket måste

stärkas, och lönerna höjas för lärare inom SFI och vuxenutbildning. Skolforskningen är tydlig med att skickliga lärare är avgörande för goda skolresultat.

Reservation

Ledamoten Johan Fälldin (C) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden godkänner delvis förvaltningens förslag till beslut.
2. I övrigt anförs följande.

Under de kommande åren står Stockholm inför betydande utmaningar, och arbetsmarknadsnämnden har en central roll att spela om de ska kunna hanteras. I dagsläget är Sveriges ekonomi stark, mycket beroende på klok allianspolitik förd under förutvarande mandatperioder såväl i staden som på riksnivå. Högkonjunkturer varar emellertid inte för alltid och staden behöver vara rustad för att möta också svårare tider. Därtill kommer betydande insatser att vara nödvändiga för att se till så att de människor som på senare år kommit på flykt från krig och förföljelse ska kunna integreras och ta sig in på svensk arbetsmarknad. Detta ställer krav på ett starkt företagsklimat, effektiva arbetsmarknadsinsatser och en tydlig koppling till arbetsgivare i de verksamheter som bedrivs inom arbetsmarknadsnämndens område. Det är oroväckande att Stockholms företagsklimat på många punkter utvecklats negativt sedan den nuvarande majoriteten tog över styret av staden. Nämndens övergripande uppdrag är att stötta människor till arbete och att sammanföra stadens resurser med inriktning mot arbetsmarknad. Människor som står långt ifrån arbetsmarknaden ska prioriteras för att motverka långvarigt utanförskap. Nämnden ska vara pådrivande för att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden, både i stadens verksamhet och i samarbete med näringslivet. Stockholms stad ska fortsätta att bedriva ett brett integrationsarbete i form av svenskundervisning och verksamhet som syftar till etablering på arbetsmarknaden. Yrkesorienterad SFI (SFX) har framgångsrikt testats i staden och ska i större utsträckning breddas till praktiska yrken. Även en variant för entreprenörer ska prövas med fokus på hur människor startar och driver företag. SFX ska tillgängliggöras även för nyanlända. Det är också viktigt att staden arbetar aktivt för att öka deltagandet inom samhällsorienteringen för nyanlända. Samhällsinformationen ska hålla hög kvalitet.

Stockholms stad ska som arbetsgivare medverka till att nyanlända snabbt ska komma ut på en arbetsplats som är relevant för individens utbildning, erfarenheter och intresse. Kommunala snabbspår ska underlätta för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden genom möjligheten att jobba inom stadens verksamheter. Nämnden ska vara pådrivande i arbetet för att öka antalet anställningar av personer med funktionsnedsättning i stadens verksamheter, och staden ska införa en modell med studentmedarbetare, där studenter vid sidan av studierna får möjlighet att arbeta i staden med uppgifter som är relaterade till studierna.

Centerpartiet vill påbörja ett starta-eget program för kvinnor i områden i ytterstaden. Programmet ska, förutom själva utbildningen, även innefatta uppsökande verksamhet för att nå så många kvinnor som möjligt. Genom programmet ska ett mikrolånsystem etableras där privata företag och andra organisationer ska ges möjlighet att bidra med mikrolån. Programmet ska genomföras tillsammans med aktörer som redan i dag jobbar med råd och stöd till kvinnor som vill starta eget. Nämnden ska i samarbete med det lokala näringslivet öka kontakten mellan arbetsgivare och nyanlända och förenkla vägen in i jobb. Inte minst handlar det om att öppna möjligheter för fler så kallade enkla jobb. Enkla jobb innebär att arbetet inte har några krav på yrkesutbildning eller att kraven på utbildning är låga, men jobben i sig behöver inte vara enkla, utan kan ofta innebära höga krav på prestation. Ska de stora grupper människor, där många saknar eftergymnasial utbildning, som på senare år kommit till Sverige kunna integreras i det svenska samhället måste de enkla jobben bli fler. Staden ska bedriva ett aktivt arbete med lokala verksamheter, till exempel Yrkesvux. Nämnden ska ställa tydliga krav på anordnare om att ha nära kontakt med arbetsgivare och företag. Det är nödvändigt för att kunna läsa av inom vilka branscher det råder ett behov av arbetskraft och vilka bristyrken som finns lokalt. Arbetet inom Kommunförbundet Stockholms län (KSL) att få vuxenutbildningsregion på plats en är mycket angeläget. Det är också viktigt att sträva efter valfrihet i vuxenutbildningen och införandet av en vuxpeng är viktigt i detta sammanhang. Med Jobbtorg Stockholm har Stockholms stad skapat en gemensam ingång till stadens olika resurser för att stödja människor i behov av ekonomiskt bistånd till egen försörjning. Det är positivt att verksamheten har ett tydligt jobbfokus och inga andra uppdrag än att hjälpa enskilda att komma i arbete eller att påbörja studier. Genom att jobba tillsammans med företag, organisationer och andra myndigheter har jobbtorgen goda förutsättningar att nå bra resultat. Jobbtorgen erbjuder framförallt stöd och coachning till arbetslösa

med social problematik eller försörjningsstöd. Det är viktigt att denna kategori av arbetssökande inte bara har kommunala tjänster att tillgå, utan även ges andra möjligheter till coachning kring jobb, starta företag, arbetsträning, praktik och kortare yrkeskurser. Därför bör delar av jobbtorgsverksamheten öppnas för fristående aktörer. Staden ska aktivt jobba med att uppmuntra och vägleda unga till att starta eget. Detta gäller naturligtvis även nyanlända ungdomar. Genom coachning och samarbete med företag och näringslivsorganisationer, information om företagandets villkor, marknadsföring och försäljningskanaler kan staden stimulera till ett första steg till företagande för unga. Nämnden ska därför vid sidan om att erbjuda vanliga sommarjobb i staden också erbjuda sommarjobb i företagsform för ungdomar. I övrigt hänvisas till Centerpartiets valprogram för 2014, Centerpartiets budgetmotion för 2017 samt Centerpartiets för arbetsmarknadsförvaltningen relevanta motioner och interpellationer i kommunfullmäktige.